همشهری

روزنامه اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی

چهارشنبه ۱۴ دی ۱۴۰۱ ■ سال سی‌ویکم ■ شماره ۸۶۸۱

تولید؛ دانش‌بنیان، اشتغال آفرین

حضرت امیر المؤمنین علی(ع):
از نافرمانی خدا در خلوت‌ها پروا کنید، که بیننده همان حاکم است.

اذان ظهر: ۱۲:۰۹ ■ غروب آفتاب: ۱۷:۰۴
اذان مغرب: ۱۷:۲۴ ■ نیمه شب شرعی: ۲۳:۲۴
اذان صبح فردا: ۵:۴۵ ■ طلوع آفتاب فردا: ۷:۱۵

صاحب امتیاز: مؤسسه همشهری
سردبیر: دانیال معمار

پذیرش آگهی: تلفن: ۸۴۳۲۱۰۰۰
توزیع و اشتراک: موسسه نشر گستر امروز نوین ■ تلفن: ۶۱۹۳۳۰۰۰
چاپ: همشهری ■ تلفن: ۴۸۰۷۵۰۰۰
دفتر مرکزی: تهران، خیابان ولیعصر (عج)، کوچه شهید سید کمال قریشی، شماره ۱۴ ■ کدپستی ۴۵۹۵۶-۱۹۶۶۶ ■ تهران، صندوق پستی ۱۹۳۹۵/۵۴۴۶ ■ تلفن: ۲۳۰۲۳۰۰۰، نمابر: ۲۲۰۴۶۰۶۷
همشهری: www.hamshahrionline.ir
سایت روزنامه: newspaper.hamshahrionline.ir

صفحه آخر

چه مستی است؟ ندانم که رو به ما آورد
که بود ساقی و این باده از کجا آورد؟
حافظ

جهان‌نما

مهتاب خسروشاهی
روزنامه‌نگار

بازیافت گیسوان

به‌نظر می‌رسد آب و هوای پاک، اقتصاد و سلامت قرار است به سر زلف گره بخورد! باور ندارید؟ آخرین اخبار به گوش رسیده از کشور بلژیک را بشنوید. یک شرکت خصوصی در کشور بلژیک از بریده موهای انسان برای جذب آلاینده‌های محیطی استفاده می‌کند. طرح بازیافت مو توسط شرکت بلژیکی Dung Dung اجرا می‌شود. این طرح بخشی از طرح بازیافت زباله و حمایت از طرح اقتصاد چرخشی در اتحادیه اروپاست.

برای اجرای این طرح، بریده موها از آرایشگاه‌های سراسر کشور بلژیک جمع‌آوری شده و سپس از دستگاهی عبور کرده و به مربع‌های مات تبدیل می‌شوند. از این صافی‌های مویی می‌توان برای جذب آلاینده نفت و سایر هیدروکربن‌های آلوده‌کننده محیط‌زیست استفاده کرد. علاوه بر این می‌توان از آنها کیسه‌های بیوکامپوزیت ساخت. مربع‌های مویی که به آنها «تشک مویی» گفته می‌شود، برای زهکشی نیز قابل استفاده هستند. به این ترتیب می‌توان آنها را در مسیر جریان آب در رودخانه‌ها نیز قرار داد. پاکسازی ناشی از سیل و نشت نفت نیز از دیگر کاربردهای تشک‌های مویی است. هر یک کیلوگرم مو می‌تواند ۷ تا ۸ لیتر روغن و هیدروکربن را جذب کند.

پاتریک یانسن، یکی از بنیانگذاران این طرح می‌گوید: «محصولات تولیدی شرکت ما کاملا اخلاقی است. موهای بریده شده انسان‌ها در واقع بخشی از محصولات کره زمین هستند که برای حفظ حیات کره زمین استفاده می‌شوند. موهای بریده انسان، کاربردهای مختلفی دارند که یکی از رایج‌ترین آنها تهیه کلاه‌گیس است. معمولا از رشته موهای بلند برای این کار استفاده می‌شود. بنابراین از رشته‌های کوتاه‌تر می‌توان در صنعت ساخت تشک‌های مویی بهره برد. از آنجا که مو، سرشار از نیتروژن است، می‌توان از آن به‌عنوان کود باغچه نیز استفاده کرد. از سوی دیگر بعضی از شرکت‌ها درحال بررسی ساختار مو برای استفاده از آن به‌عنوان مصالح ساختمانی هستند. شرکت بلژیکی دونگ دونگ، تنها شرکتی نیست که از موی انسان استفاده زیست‌محیطی- اقتصادی می‌کند. شرکت Biohm در لندن که شرکت تولیدکننده محصولات زیستی است از ضایعات موی انسان برای تولید جایگزین‌هایی برای مواد ورق‌های چوبی و اشیای سه‌بعدی استفاده می‌کند. در هفته طراحی لندن در سال ۲۰۲۲ میلادی، استودیو Sanne Visser از لوازم خانگی‌ای پرده‌برداری کرد که از طناب موی انسان در تولید آنها استفاده شده بود. جالب است بدانید هر رشته موی انسان می‌تواند تا ۱۰ میلیون برابر وزن خود را تحمل کند. قابلیت جذب چربی و هیدروکربن‌ها از دیگر ویژگی‌های موی انسان بوده و آن را به ساختاری محلول در آب تبدیل کرده است. کراتین مو نیز به آن خاصیت ارتجاعی بالایی بخشیده است. ایزابل وولکیدیس، مدیر یکی از سالن‌های آرایشی بزرگ در بلژیک می‌گوید: «ما برای جمع‌آوری موهای بریده سالن، هزینه اندکی به این پروژه پرداخت می‌کنیم.» او اضافه می‌کند: «شرم‌آور است مویی که این‌همه کاربرد مثبت دارد، راهی سطل زباله شود. این، یکی از انگیزه‌های بزرگ و شخصی من برای همکاری با شرکت دونگ‌دونگ است.»

دردسر بزرگ فراموشی همسر

گاهی مردها در زندگی مشترک به جزئیات توجه نمی‌کنند و احتمال دارد به همین خاطر، تا سال‌ها و حتی آخر زندگی‌شان سرکوفت بشنوند. مثلا کافی است یک تغییر کوچک در چهره همسرشان را متوجه نشوند. اما همه اینها را فراموش کنید. یک مرد در تایلند، کاری کرده که کابوس تمام مردان دنیاست و احتمالا هرگز تکرار نخواهد شد؛ او در یک سفر، همسرش را در جاده جا گذاشته است! این زن و مرد برای سال نو میلادی به زادگاهشان می‌رفتند که مرد ساعت دو نیمه شب، در یک توقفگاه جنگلی می‌ایستد تا به دستشویی برود. همسر ۴۹ساله او هم از فرصت استفاده کرد تا قدمی بزند و هوایی بخورد اما وقتی سر برگرداند، دید همسرش رفته است. او موبایلش را هم با خود از ماشین بیرون نیاورده بود و مجبور شد ۳ ساعت حدود ۲۰ کیلومتر در دل جاده جنگلی راه برود تا به نخستین آبادی برسد. او با کمک پلیس ده‌ها بار به همسرش زنگ زد اما مرد بخت برگشته، تلفن را جواب نمی‌داد تا اینکه بالاخره ساعت ۸ صبح خبردار شد و به سراغ همسرش آمد. او فکر می‌کرده همسرش در صندلی عقب خوابیده و اصلا غیبتش را متوجه نشده. رسانه‌ها در تایلند با آب و تاب این ماجرا را پوشش داده‌اند و این مرد، به سوژه خنده مردم کشورش در شبکه‌های اجتماعی تبدیل شده است.

یک فریم رشت زیبا
عکس: جواد میرحسینی

دیوار روسِی کن کاکو

گزارش

فاطمه عباسی
روزنامه‌نگار

خیلی از ما تاریخ شهر شیراز را به هخامنشیان، تخت‌جمشید و پاسارگادش می‌شناسیم. اما از آنجا که باستان‌شناسان هر چند وقت یک‌بار محوطه‌های تاریخی این شهر را می‌کاوند، معلوم شده که استان فارس و شیراز هزاران سال قبل از ظهور هخامنشیان وجود داشته است. به تازگی کاوش‌های باستان‌شناسی وسط شهر شیراز منجر به کشف یک روستای تاریخی، متعلق به ۷۵۰۰سال قبل شده است. ماجرا از این قرار بوده که یک محوطه تاریخی - که چند سال قبل به‌عنوان میراث فرهنگی ثبت ملی شده است - درست وسط شهر شیراز چندین بار مورد کاوش باستان‌شناسان قرار گرفته و متوجه شده‌اند که پیش از این یک روستا در این محوطه وجود داشته که به‌خاطر ساخت و سازها از بین رفته است. چند روز قبل هم در پنجمین فصل کاوش، باستان‌شناسان در این روستای تاریخی موفق به کشف دیواری عجیب، سنگی و بزرگ شده‌اند که بیش از ۷هزار سال قبل ساخته شده است و هنوز کاربری آن به درستی معلوم نیست اما مشخص می‌کند که تاریخ سکونت در شیراز در حدود ۷هزار سال پیش بوده. این دیوار ۸متر عرض، ۴متر ارتفاع و فعلا ۱۵متر طول دارد و چون هنوز کندوکاو باستان‌شناسان به اتمام نرسیده، ممکن است طول دیوار بیشتر هم باشد و به حدود ۳۰متر برسد. هنوز معلوم نیست چرا این دیوار وسط یک روستا ساخته شده اما کارشناسان می‌گویند وسط دیوار مانند یک جوی آب، فرورفتگی دارد و احتمالا این دیوار برای انتقال آب ساخته شده است. هر چه که هست، این دیوار و این محوطه تاریخی حالا اهمیتی دوچندان پیدا کرده‌اند و نیازمند مراقبت بیشتر سازمان میراث فرهنگی هستند.

فرهنگ و زندگی

درخشش در آبی عمیق

دختران کشورمان، با موفقیت‌هایشان، نه فقط در زمین، که حالا در عمق دریاها، چشم‌های ما را خیره می‌کنند و در عرصه‌های جدیدی نام کشورمان را پرآوازه می‌کنند.

در ادامه درخشش زنان سرزمین‌مان، اعضای تیم بانوان غواصی آزاد ایران، در مسابقات جام جهانی، موفق به رکوردشکنی شدند و در چند رشته، به موفقیت‌های خیره‌کننده‌ای دست پیدا کردند.

به‌گزارش ایرنا، اعضای تیم ایران که برای نخستین بار در مسابقات جهانی غواصی آزاد در شهر کاش شرکت کرده بودند، موفق به ثبت رکورد در رشته‌های «بدون فین به عمق ۳۰متر» و رشته «مونوفین عمق ۳۵متر» و رشته «فری ایمرشن با عمق ۳۶متر» شدند.

در جریان این رقابت‌ها که زیر نظر فدراسیون جهانی CMAS برگزار شد، سمیرا کمالفرد با ثبت ۲ رکورد ملی در رشته‌های «بدون فین به عمق ۳۰متر» و رشته «مونوفین عمق ۳۵متر» به‌عنوان نفر اول ایران در رنکینگ‌های جهانی فدراسیون جهانی قرار گرفت.

در این رقابت‌ها فاطمه صادری غوص بسیار خوب ۴۷متر را اجرا کرد و مژگان شکوری هم عمق ۳۰متر در رشته فین دوتایی را به ثبت رساندند.

در ادامه رقابت‌های مسابقات جام جهانی غواصی آزاد، مژگان شکوری در رشته فری ایمرشن (غواص با حبس نفس و با کشش طناب به سمت عمق رفته و بازمی‌گردد) با عمق ۳۶متر به رکورد ملی دست پیدا کرد.

شکوری بعد از پشت سر گذاشتن کمپ‌های تمرینی و آمادگی کامل در مسابقات جام جهانی CMAS در شهر کاش ترکیه حاضر شد اما به دلایل فنی موفق به ثبت رکورد ملی نشده بود اما دی ماه سال جاری موفق به ثبت جهانی رکورد ملی ۳۶متر شد.

دغدغه

خط‌مشترک برای حظ‌مشترک

یک عمر طول کشید تا بخشی از انسان‌ها، که مشکلات بینایی داشتند، بتوانند لذتی همگانی را به تنهایی کشف کنند. نابینایان و افرادی که دچار مشکل بینایی هستند، تلاش زیادی می‌کردند که مستقل باشند و به زندگی خودشان برسند اما همیشه در یکی از لذت‌بخش‌ترین و آسان‌ترین کارهای زندگی، که همان خواندن و نوشتن است، به دیگران وابسته بودند. تا اینکه دکتر لوئی بریل، در قرن نوزدهم از یکی از بزرگ‌ترین اختراع‌های بشر رونمایی کرد و خط بریل را به جامعه بشری هدیه کرد. کاری که بریل کرده، بسیار در تاریخ بشر اثرگذار است و در راه برابری زندگی همه افراد بشر حیاتی است و امروز، که در واقع سالروز تولد اوست، به‌نام روز جهانی بریل نام‌گذاری شده و ذکر خیری از او در تمام کشورهای دنیا می‌رود. این روز در ابتدای قرن حاضر توسط یک انجمن بین‌المللی نابینایان روز بریل نامگذاری شد تا اینکه سازمان ملل هم در سال ۲۰۱۹، این روز را به‌رسمیت شناخت.

بریل در کودکی به‌خاطر عفونت بینایی هر دو چشمش را در ۳ سالگی از دست داد و خودش نخستین نابینایی بود که از این خط استفاده کرد. خط بریل، در سراسر دنیا کاملا شناخته شده است و در واقع خطی است که توسط افراد نابینا و کسانی که دچار مشکل بینایی هستند استفاده می‌شود. این خط، روشی برای ارائه نشانه‌های الفبایی و عددی با استفاده از ۶نقطه است. در واقع در این خط، هر شش نقطه، معرف یک عدد یا حرف الفبایی هستند.

از همین سیستم برای به‌اصطلاح نوشتن نشانه‌های موسیقایی، ریاضی و علمی هم استفاده می‌شود. افراد نابینا و کم‌بینا، از این خط برای خواندن و البته نوشتن استفاده می‌کنند.

از نظر زبان‌شناسی، بریل یک استثنا در تاریخ بشر است؛ چون خطی است که البته با تفاوت‌هایی، در تک تک کشورهای دنیا به‌کار گرفته می‌شود.

فراتر از یک خط، بریل نشانه‌ای از شرایط برابری زندگی تمام انسان‌ها در جامعه است. دسترسی گسترده به آموزش این زبان در جوامع، نشانه‌ای از توجه آن جامعه به امر آموزشی همگانی و فراگیر، آزادی بیان و عقیده و دربرگیری اجتماعی است.

بریل، به ده‌ها میلیون انسان در سراسر دنیا، استقلال بیشتر و آزادی عملی داده و آنها را در حظ بردن انفرادی از لذت خواندن توانمند کرده است.

سرزمین من

حال خوب عاروسک

اگر در همین روزهای زمستانی قصد سفر به شمال کشور و استان مازندران را کردید و دلتان خواست در جنگل و روستا بگردید، حواستان به این موجود کوچک سفید و زیبا باشد. مازندرانی‌ها به این سمور کوچک عاروسک یا گل عروسک می‌گویند، اما برخلاف ظاهر و اسمش، یکی از خونریزترین موجوداتی است که در این استان یافت می‌شود! عاروسک در زمستان‌ها سفید و در تابستان‌ها به رنگ قهوه‌ای در می‌آید و قاتل پرندگان اهلی مثل مرغ و خروس و اردک است. پس گول ظاهر مظلوم و زیبایش را نخورید و قصد نکنید که به عنوان حیوان خانگی با خودتان به خانه بیاوریدش، چون حسابی خطرناک است. در عوض می‌توانید از دور ببینیدش و از زیبایی‌اش لذت ببرید.

منهای عقب‌ماندگی

چهارشنبه

توسعه‌یافتگی یعنی استراتژی مدیریت دعواها

عیسی محمدی
روزنامه‌نگار

دیروز صبح در ایستگاه مترو نشسته بودم. قطار شلوغ بود. یک نفر که می‌خواست بیرون بیاید، چون شلوغ بود با زحمت بیرون آمد. بین او و یکی از مسافران که می‌خواست سوار قطار شود، بگومگویی پیش آمد. ناسزاهایی هم ردوبدل شد؛ یعنی در اصل نفری که سوار قطار شده بود، به نفری که پیاده شده بود فحش‌های بدی داد. نفر پیاده شده هم چیزهای بدتری گفت. ناگهان درحالی‌که در قطار بسته نشده بود، نفری که داخل قطار بود بدوبدو آمد و مشتی به آن یکی زد و سریع برگشت. فرد مشت‌خورده که گیج شده بود، کمی بعد بدوبدو رفت و کمی دعوای مختصری کردند و درهای قطار بسته شده و هر کدام رفتند دنبال کارشان. اینها را که می‌نویسم، هنوز صدای مشت‌زدن نفر اول به‌صورت نفر دوم توی مخم است.

در اینجا شاهد بودیم که اختلافی پیش آمده است. نحوه رفع اختلاف این ۲نفر، در ابتدا ناسزاگویی و سپس زدوخورد بوده است. وقتی که داریم از توسعه و توسعه‌یافتگی، چه در عرصه شخصی و شخصیتی و چه در عرصه عمومی‌تر صحبت می‌کنیم، ماجرا این است که به نوعی می‌توانیم توسعه‌یافتگی را براساس نحوه مدیریت اختلاف و اختلافات در افراد و جوامع هم تقسیم کنیم. اما اینها یعنی چه؟ یعنی بشر ابتدایی، سعی می‌کرده اختلاف خودش با طبیعت و انسان‌های دیگر را با همین زدوخورد و... مدیریت و برطرف کند. رفته‌رفته که انسان‌ها متمدن‌تر شدند، اصول مذاکره و گفت‌وگو و کنار آمدن و اخلاقیات و... هم به رفتارهای بشری اضافه شد. یعنی اگر قبلاً ۲قبیله با نخستین برخورد، شروع به قتل‌عام همدیگر می‌کردند، رفته‌رفته این مدیریت اختلاف شکل و شمایل و حتی ماهیت‌اش را تغییر داد. حالا پیش ریش‌سفیدها می‌رفتند یا پیش یک آدم قوی‌تر می‌رفتند یا قبیله ضعیف‌تر به آنکه قوی‌تر بوده امتیازی می‌داد. در مورد آدم‌ها هم چنین بوده است: یعنی یک‌جوری سعی می‌کردند این اختلاف را مدیریت کنند که زدوخورد و... آخرین مرحله باشد یا اساساً وجود نداشته باشد. بعدها هم نظام‌های حقوقی و اخلاقی و... هم به‌سامان‌تر شدند و از سوی دیگر پشتوانه اجرایی قوی‌تری پیدا کردند. به این ترتیب که شما می‌توانستی از نفری که با او اختلاف داری، شکایت کنی و اگر حق با تو باشد، به حق و حقوقت برسد. حتی در مورد اختلافات جهانی و بین‌المللی بین کشورها نیز به جای اینکه کار به زدوخورد و جنگ و... بکشد، مثلاً سعی می‌کردند با مراجعه به کنوانسیون‌های مختلف و دادگاه‌های مقبول و... این اختلاف را رفع کنند. گاهی هم کشورهای دیگر پادرمیانی می‌کنند تا اختلافات به جنگ و زدوخورد کشیده نشود.

حالا این مدیریت برخوردی که از آن صحبت می‌کنیم، صرفاً در حوزه ظاهری نیست. گاهی وقت‌ها شاید شما از حیث فکری، اعتقادی و اقتصادی و... هم با دیگری اختلافاتی پیدا کنید؛ در این صورت نیازمند این هستید که مدیریت اختلاف خوب و به‌سامانی داشته باشید.

به واقع به نوعی، شخصیت‌های توسعه‌یافته چه در سطح فردی و چه در سطح عمومی را می‌توان از این دریچه هم به تماشا نشست: آنها درک می‌کنند که اختلاف پیدا کردن در طبیعت آدمی و زندگی است، آنها می‌پذیرند که ممکن است افراد زیادی باشند که خواسته یا ناخواسته، هم‌جهت با آنها نیستند، آنها می‌پذیرند که قرار نیست هر فردی که مخالف جهت آنها بود پس اساساً حقی نداشته باشد و نظام‌هایی حقوقی و اخلاقی و سیاسی تدوین می‌کنند تا این اختلافات، به بهترین شکل ممکن مدیریت شود و به نتایج خوشایندی منجر شود.

البته وقتی که از مدیریت اختلاف و برخورد صحبت می‌کنیم، شاید باید کمی عمیق‌تر شویم: داریم از ماجرای احترام به حقوق فردی صحبت می‌کنیم. یعنی هر انسانی، ماهیت انسانی خودش را داشته و به همین نسبت باید حق و حقوقی داشته باشد که به حقوق اساسی معروف است. میزان احترام به این حقوق اساسی، به راحتی می‌تواند مدیریت اختلاف‌ها را در پی داشته باشد. احترام به حقوق اساسی به این شکل است که حتی در فرهنگ اسلامی، وقتی که خلیفه مسلمانان توسط یک تروریست، مورد سوءقصد قرار می‌گیرد، به او آب و غذا می‌دهند و تنها با یک ضربه باید قصاص شود؛ و نه بیشتر. احترام به حقوق اساسی، در ذات دین و اخلاق و زندگی اجتماعی وجود داشته و تنها سطح تعهد به آن متفاوت بوده است؛ سطحی که مشخص می‌کرده کدام کشور یا فرد یا گروه و سازمان، پیشرفته‌تر و توسعه‌یافته‌تر است و کدام کمتر. این، یکی از اساسی‌ترین بحث‌های توسعه است که شاید تا به حال توجه چندانی به آن نشده باشد؛ چون غالباً این حس را داریم که اگر نتوانیم یا نمی‌شود که حق‌مان را بگیریم، پس باید کار به زدوخورد و... بکشد.

آخر مصور

عصر ماشین / اثر: کاری کاریون